

**Vega
verneområdestyre**

Årsmelding 2019

Sammendrag
Vega verneområdestyre er forvaltningsmyndighet for verneområdene i Vega kommune. Årsmeldingen gir en oversikt over hvordan styret og dets sekretariat har jobbet i 2019

Forfatter er: Jannike Wika
fmnojwi@fylkesmannen.no

Innhold

Innhold	1
1.0 Innledning.....	2
2.0 Midler til forvaltning av verneområdene	4
2.1 Drift utvalg.....	4
2.2 Planarbeid	5
3.0 Tiltak i verneområder	5
3.1 Holandsosen naturreservat	6
3.2 Kjellerhaugvatnet naturreservat	7
3.3 Eidemsliene naturreservat	9
3.4 Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde.....	11
3.5 Hysvær/Søla landskapsvernområde med dyrelivsfredning	12
3.6 Muddvær fuglefredningsområde.	14
4.0 Andre prosjekt.....	15
4.1 Marin forsøpling	15
4.2 Lektor 2.....	16
4.3 <i>Kystkultur</i> med 8.klasse	17
5.0 Rapportering fra SNO – lokalt	18
6.0 Rådgivende utvalg og Administrativt kontaktutvalg	20
7.0 Vega verneområdestyrets deltakelse.....	20
7.1 Styret	20
7.2 Verneområdeforvalter.....	21
VEDLEGG	28
REFERAT FRA RÅDGIVENDE UTVALG	28
REFERAT FRA ADMINISTRATIVT KONTAKT UTVALG	35

Alle bildene i årsmelding som ikke er merket med navn er tatt av Jannike Wika

Bildet på forsiden er skogbrukselever fra Mosjøen videregående skole i Kjellerhaugvatnet naturreservat - mars 2019

1.0 Innledning

Vega verneområdestyre består av tre politiske representanter; to fra Vega kommune og en fra Nordland fylkeskommune. Sekretariatet for verneområdestyret er verneområdeforvalter som er ansatt hos Fylkesmannen i Nordland, men med lokalt kontorsted. Forvalteren skal sammen med styret se til at forvaltningen av verneområdene gjennomføres i samsvar med verneforskriftene for de enkelte verneområdene, naturmangfoldloven, nasjonale miljømål og internasjonale forpliktelser. Se kart med oversikt over verneområdene side 3.

Styret i 2019 ble konstituert 21.mars 2016, med følgende medlemmer:

- For Vega kommune: medlem Andre Møller (leder), vara Hilde Sprækenhus.
- For Vega kommune: medlem Kjartan Sørøy, vara Ann-Hege Lervåg.
- For Nordland fylkeskommune: medlem Hanne Wika (nestleder), vara Per Christian Brennevik Jacobsen.

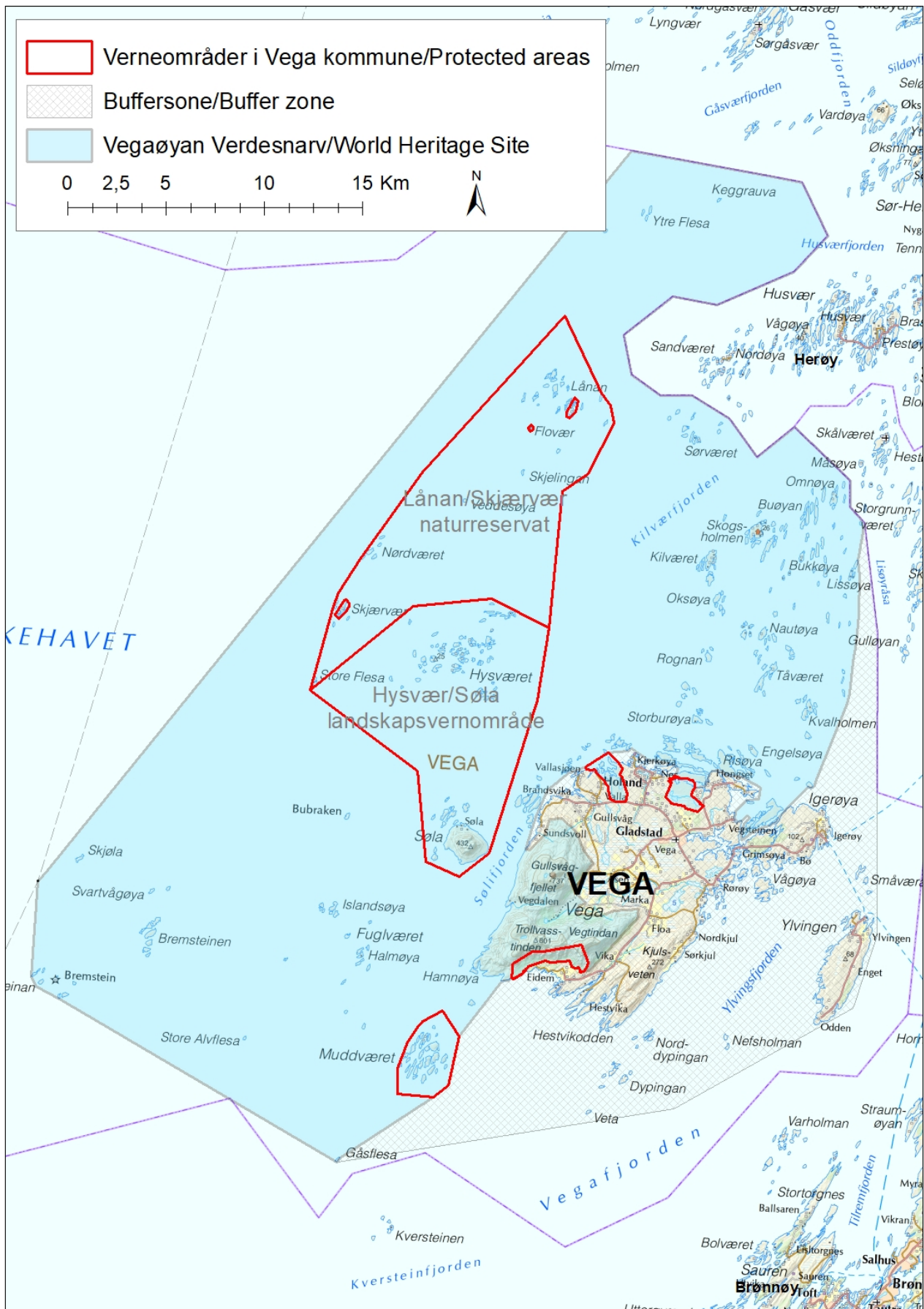
Jannike Wika er ansatt som verneområdeforvalter og sekretær for Vega verneområdestyret.

Forvaltningsmyndigheten for verneområdene i Vega kommune er delegert til Vega verneområdestyre. Styret skal sørge for at de nasjonale verdiene blir ivaretatt som forutsatt gjennom opprettelsen av de ulike verneområdene og forvaltningen av verneområdene skal sees i sammenheng med forvaltningen av Vegaøyan Verdensarv. Det er Vega verneområdestyre sitt ansvar å påse at verneverdiene ikke forringes, som følge av deres forvaltningspraksis. Hvis verneverdiene forringes eller er i fare for å forringes skal verneområdestyret påse at nødvendige tiltak blir igangsatt. Videre skal Vega verneområdestyre behandle og avgjøre alle dispensasjonssøknader. Styret har også et selvstendig ansvar for å anmelde/rapportere brudd på verneforskriftene. Klage på vedtak skal sendes til Vega verneområdestyre, som oversender saken til Miljødirektoratet.

Verneområdeforvalteren er underlagt styret i forvaltningen av verneområdene være sekretariat for verneområdestyret og faglig forberede alle styresaker. Forvalterens hovedfunksjon er å være sekretariat for verneområdestyret og faglig forberede alle styresaker.

Bilde: Styremedlem Hanne Wika, her i Kjellerhaugvatnet naturreservat Juni 2019.

Kart over Vega kommune med Vegaøyan Verdensarv og verneområder.

2.0 Midler til forvaltning av verneområdene

Det ble i 2019 gitt følgende bevilgninger fra Miljødirektoratet til Vega verneområdestyre:

• Drift utvalg	120 000 kr
• Planarbeid	210 000 kr
• Tiltak i verneområdene	775 000 kr

I tillegg fikk Vega verneområdestyre

- 134 000 kr til etterarbeid etter hogsten i Kjellerhaugvatnet naturreservat og til hogst av lauvkratt i Holandsosen.
- 55 000 kr til Skjøtselsplan Sjøla

Bilde: To rapporter til Vega verneområdestyre i 2019. Brukerundersøkelse i verneområdene og Skjøtselsplan for Sjøla.

2.1 Drift utvalg

Midlene til drift av utvalg disponeres av styret. Driftsmidlene går til reise og møtegodtgjørelse for Vega verneområdestyre samt til avvikling av møtene med rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg. Vega verneområdestyre hadde i 2019 fire styremøter. Rådgivende utvalg hadde to møter med godt oppmøte på begge møtene og administrativt kontaktutvalg hadde to møter med fullt oppmøte på begge møtene. I tillegg ble det i 2019 gjennomført fem felles grunneiermøter med besøksstrategien som tema.

2.2 Planarbeid

Vega verneområdestyre fikk 210 000 kr til planarbeid hvor hele summen gikk til utarbeidelse av rapporten *Brukerundersøkelse i verneområdene i Vega kommune sommeren 2018*. Rapporten er en del av kunnskapsgrunnlaget til besøksstrategien for verneområdene på Vega.

Vega verneområdestyre søkte i løpet av året, Miljødirektoratet om tilskudd til utarbeiding av skjøtselsplan for Søla og fikk 55 000 kr innvilget.

Vega verneområdestyre har utarbeidet et forslag til besøksstrategi for verneområdene på Vega. Forslaget ble faglig godkjent av Miljødirektoratet i november 2019 og det ble lagt ut på høring i desember 2019, med høringsfrist 14. februar 2020. Høringsuttalelsene vil bli behandlet av verneområdestyret før planen sendes til Miljødirektoratet for endelig godkjenning.

3.0 Tiltak i verneområder

Bevilgingen fra Landbrukets utviklingsfond (LUF) til Vegaøyan verdensarvområde økte i 2018 fra 550 000 kr til 1 300 000 kr. Formålet med LUF midlene er å styrke landbruket i verdensarvområdet. En stor del av LUF-midlene i 2019 gikk til beitetilskudd i verdensarvområdet (inkludert i verneområdene). Derfor brukte Vega verneområdestyre mindre midler på beiting i 2019 enn tidligere år.

Vega verneområdestyre fikk i 2019 tildelt 775 000 til tiltak i verneområdene og de prioriterte å bruke pengene til følgende tiltak:

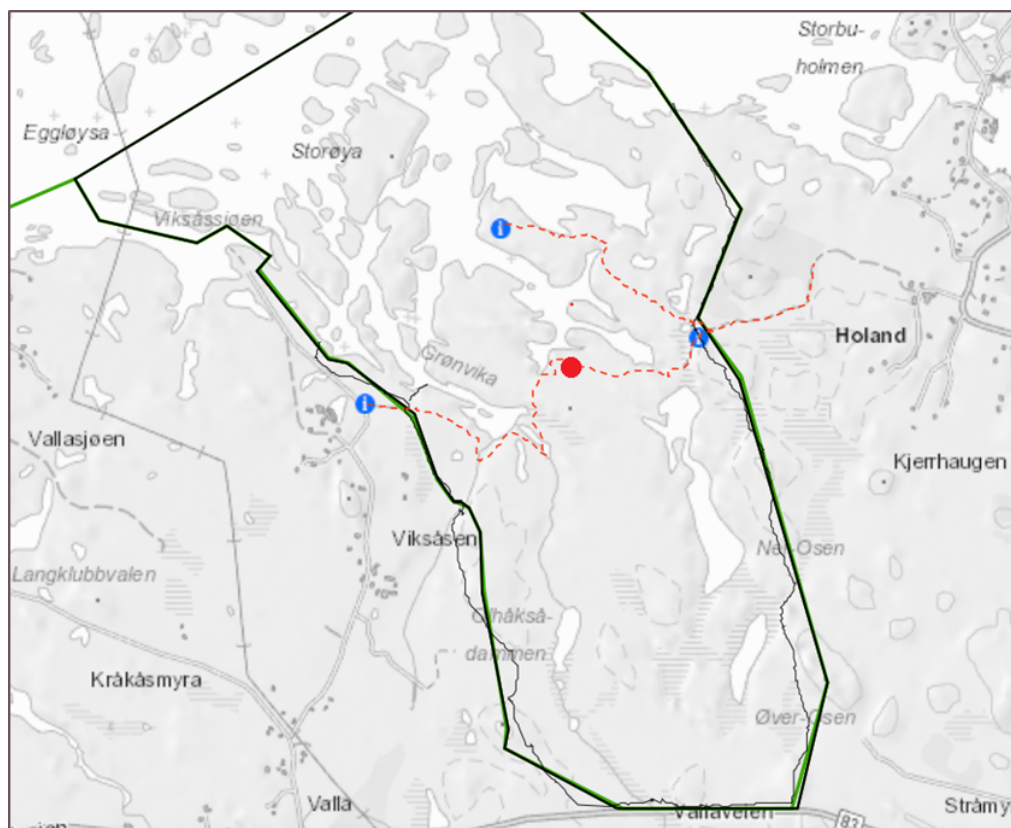
Tiltak	Navn		BUDSJETT
1	Beiting i Hysvær/Søla landskapsvernområde jfr ny skjøtselsplan.		9 350
2	Beiting i Kjellerhaugvatnet		12 250
3	Beiting i Holandsosen		38 500
4	Slått i Lånan		60 318
5	Slått i Skjærvær		39 000
6	Slått i Flovær		10 350
7	Slått i Muddvær		20 000
8	Hogst av lauvkratt i Holandsosen naturreservat Del 1, jfr ny skjøtselplan for Holandsosen NR		168 143
9	Rydding etter hogst i kjellerhaugvatnet naturreservat		274 662
10	Hogst av sitkagran av skogbrukselever		37 439
12	Hogst av laukratt i Søla, jfr skjøtselplan for Søla.		13 539
13	Sitkagranplukking og klipping i Holandsosen, Kjellerhaugvatnet og Hysvær		4 118
15	Marin forsøpling og informasjon		11 006
19	Uttak av predator (kråke)		16 540
20	Informasjon og anonseringstiltak		18 506
21	Vedlikehold og utbedring av beitegjerde gjerde i Holandsosen og Kjellerhaugvatnet		39 304
23	Uforutsette utgifter		1 975
	Sum		775 000

Tiltakene i verneområdene skal være i tråd med forvaltnings-/skjøtselsplan eller andre relevante styringsdokumenter. Midlene skal gå til tiltak som er nødvendig for å ta vare på verneverdiene, inkludert investeringsutgifter til informasjon, skjøtsels-, og tilretteleggingstiltak. Midlene disponeres av verneområdestyret.

TILTAKENE I VERNEOMRÅDENE BLIR formalisert mellom forvaltningsmyndigheten og SNO (Statens naturoppsyn). Møtene mellom forvaltningsmyndighet og SNO er en arena for rapportering fra SNO lokalt, drøfting av status,

utfordringer og tiltaksbehov. Dette er et grunnlag for forvaltningsmyndighetens innmelding av behov for oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak, samt innmelding av behov for tiltaksmidler til Miljødirektoratet.

3.1 Holandsosen naturreservat

Kart: Grensen til Holandsosen naturreservat er merket med sort linje. Svak sort linje er beitegjerdet. Rød prikk viser Strauman som ligger på stien mellom Viksås og Holand. Stiplet rød linje er stitrasé.

Beitegjerdet. På grunn av store utfordringer med skader på beitegjerdene i Holandsosen naturreservat ble det brukt betydelige midler på vedlikehold av beitegjerdet før beitesesongen startet i 2019.

Beiting. Kystlynghei er den dominerende naturtypen i Holandsosen og beiting er en måte å skjøtte den på. I 2019 har Vega verneområdestyre gitt et tilskudd for 60 sau i Holandsosen som har beitet fra mai – oktober.

Hogst av lauvkratt. Et av tiltakene for å sikre og bevare det botaniske mangfoldet i Holandsosen naturreservat er manuell rydding av lauvkratt. Manuell rydding av lauvkratt ble i 2019 påbegynt på østsiden av osan. Arbeidet gjøres etter anbefalinger i Skjøtselsplanen for Kystlynghei – Holandsosen naturreservat (NIBIO 2018). Tiltaket blir ikke slutført i 2019. Grunneiere har fått tilbud om å hente ut sitt virke av denne hogsten når det er nok frost i marka til å kjøre inn å hente ut tømmer. Der hvor grunneiere ikke ønsker å hente ut åpnes det opp for andre å hente ut virike. Det ble ikke fraktet ut noe virke i 2019 på grunn av dårlige kjøreforhold i utmark.

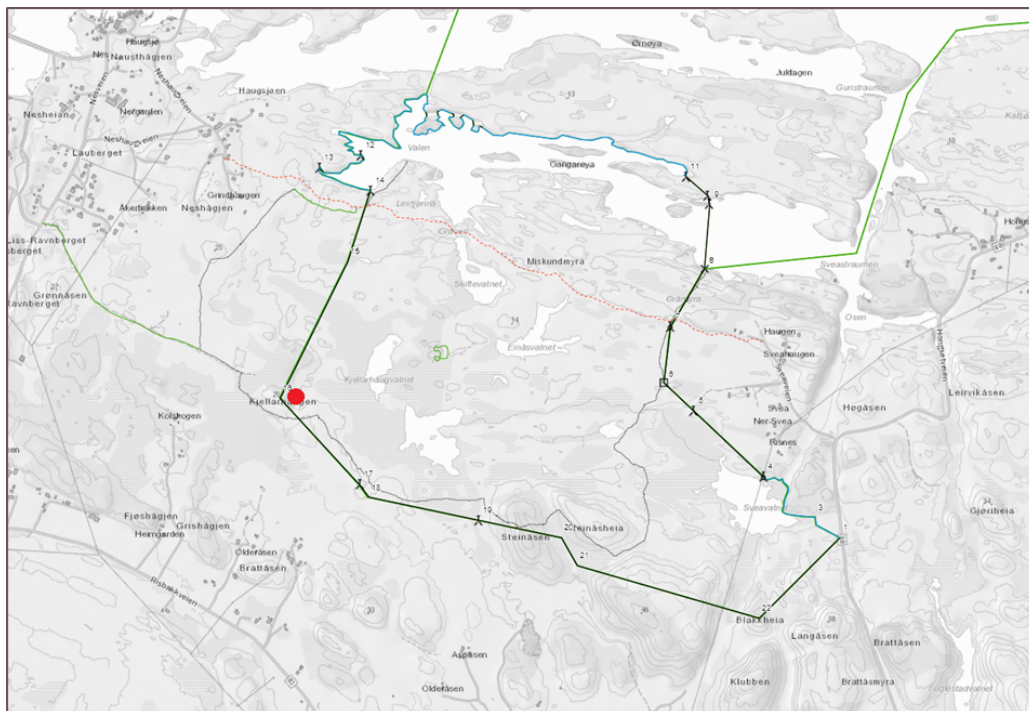
Tilrettelegging. I dag finnes det to innfallsporter og to stier; en fra Viksås til Holand og en til Sør-Nautøya. Stien fra Viksås går gjennom den gamle bosettingen Strauman. Lokale initiativtakere ønsket å merke stien til den tidligere bosettingen i Sør-Nautøya. Verneområdeforvalter har merket opp stien digitalt. I høringsforslaget til besøksstrategien for verneområdene på Vega er det foreslått at stien til Sør-Nautøya skal være en lokal sti. Det vil si at denne stien ikke markedsføres i for eksempel turistbrosjyrer for å begrense ferdselen i naturreservatet.

Bilde: Hogst av lauvtre i Holandsosen naturreservat, desember 2019.

Tavlen i Sør-Nautøya er satt opp av grunneier. Vega verneområdestyre har gitt tillatelse til at tavlen kan stå frem til besøksstrategien for verneområdene på Vega er godkjent. Da vil tavla bli bytta ut med en tavlemodell som er i tråd med Miljødirektoratets merkevarestrategi. Trebroen i Grønnvika ble i februar 2019 ødelagt av stor flo og sterk strøm. SNO – lokalt erstattet den gamle trebrua med en ny steinbru på samme sted.

3.2 Kjellerhaugvatnet naturreservat

Kart: Grensen til Kjellerhaugvatnet naturreservat er merket med sort og blå linje. Svak sort linje vier beitegjerdet. Rød linje viser merket sti i naturreservatet. Rød prikk viser lokalisering av gapahuken.

Beitegjerdet. Vedlikehold av beitegjerdet. Det ble denne sesongen gjort en grundig jobb med vedlikehold av beitegjerdet. I 2019 ble det ikke meldt om sau på rømmen.

Beiting. Kystlynghei er den dominerende naturtypen i Kjellerhaugvatnet og beiting er en måte å skjøtte den på. I 2019 var det 60 norsk hvit sau samt 50 uteganger sau i Kjellerhaugvatnet.

Hogst av lauvkratt og sitkagran. To av tiltakene for å sikre og bevare det botaniske mangfoldet i Kjellerhaugvatnet naturreservat er manuell rydding av lauvkratt og sitkagran. Manuell rydding av lauvkratt og sitkagran ble i 2019 avsluttet med at prioritet 1 og 2 i Skjøtselsplanen for Kjellerhaugvatnet var gjennomført. Det gjenstår fremdeles prioritet 3 som er tynning av bjørk og einer, jfr. figur 6 i skjøtselsplanen. Grunneiere kan hente ut virket fra hogsten når det blir tilstrekkelig frost i marka til det.

Maskinell hogst av sitkagran i kjellerhaugen (ved gapahuken) ble gjennomført i januar 2019. Det var en meter snø men ikke tele i jorda. Dette gjorde at jordbruksvegen fra Nes til Kjellerhaugen ble ødelagt. Vega verneområdestyre brukte store ressurser etterarbeid etter hogsten.

I tillegg sørger Vega verneområdestyre for at det hvert år plukkes små sitkagran som har spredt seg i naturreservatet. I år var det 8.klasse fra Vega skole som hjalp oss i dette arbeidet.

Bilde: Skogbrukselev fra Mosjøen vgs. SNO-lokalt kjører ut tømmer fra Kjellerhaugvatnet naturreservat.

Elever fra Mosjøen vgs skogbrukslinja var også i 2019 og praktiserte manuelt hogstarbeid i Kjellerhaugvatnet. SNO kjørte ut det ferske tømmeret med scooter. Tømmeret ble brukt til å bygge opp stien ved kjellerhaugen etter hogstarbeidet i januar.

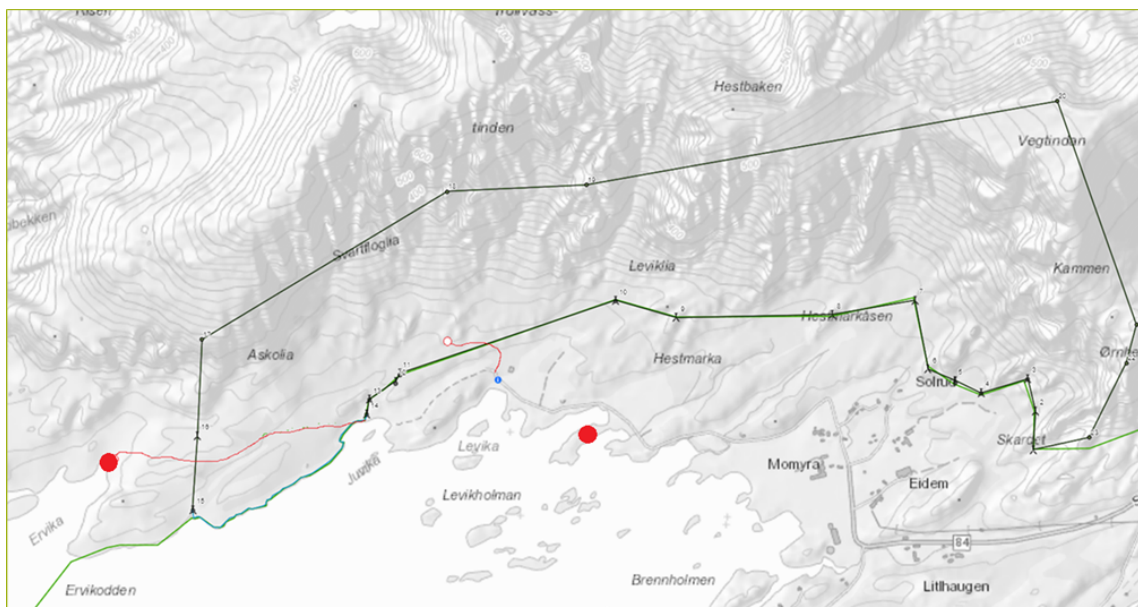
Skjøtselen i Kjellerhaugvatnet (beiting og hogst) har ført til at landskapet i naturreservatet gradvis åpnes opp.

Tilrettelegging. I dag finnes det to innfallsporter og en sti gjennom Kjellerhaugvatnet naturreservat. I tillegg har Vega verneområdestyret etablert en parkeringsplass ved hovedveien på Nes med informasjonstavle med vei/sti videre til gapahuken.

Informasjonspunktet på Kjellerhaugen (gapahuken) brukes hovedsakelig av lokalbefolkningen. Punktet er godt egnet til fuglekikking. Verneområdestyret har kjøpt inn tre teleskop som kan lånes gratis gjennom verneområdeforvalters kontor.

Merking av sti fra Neshaugen til Svea samt innfallsportene til stien er en utfordring som det jobbes videre med i 2019.

3.3 Eidemsliene naturreservat

Bilde: Grensen til naturreservatet er merket med sort linje. Rød linje viser de to merkede stiene i naturreservatet. Røde prikker viser stedene hvor vi har registreringsbok.

Etterarbeid hogst. Forvaltningsmyndighetene fjernet i 2009 all sitkagran i Eidemsliene naturreservat. Det har siden da ikke vært gjort noe etterarbeid på stedet.

Tilrettelegging. I dag fins det to merkede stier og en gapahuk i tilknytning til reservatet. Stien som går til Ervika brukes av lokale og andre turister som enten går til Ervika og tilbake eller de fortsetter videre på merket sti til Sundsvoll. Vega verneområdestyre har i 2019 slutført den 80 meter kloppestien på denne delen av stien for å hindre mer skade på vegetasjonen. Sti til Vefsn Anna stua. IL-Vega satte i 2019 ut registreringsbøtte i Vefsn Anna Stua. Vinterstormer i 2019 gjorde førte til rotvelt over nedre del av stien til Vefsn Anna stua. Grunneier skal selv fjerne denne skogen i løpet av 2019.

Vega verneområdestyre satte i 2015 opp en gapahuk på Eidem (rød prikk lengst til høyre på kartet på side 10). Gapahuken fungerer som et informasjonspunkt for Eidemsliene naturreservat.

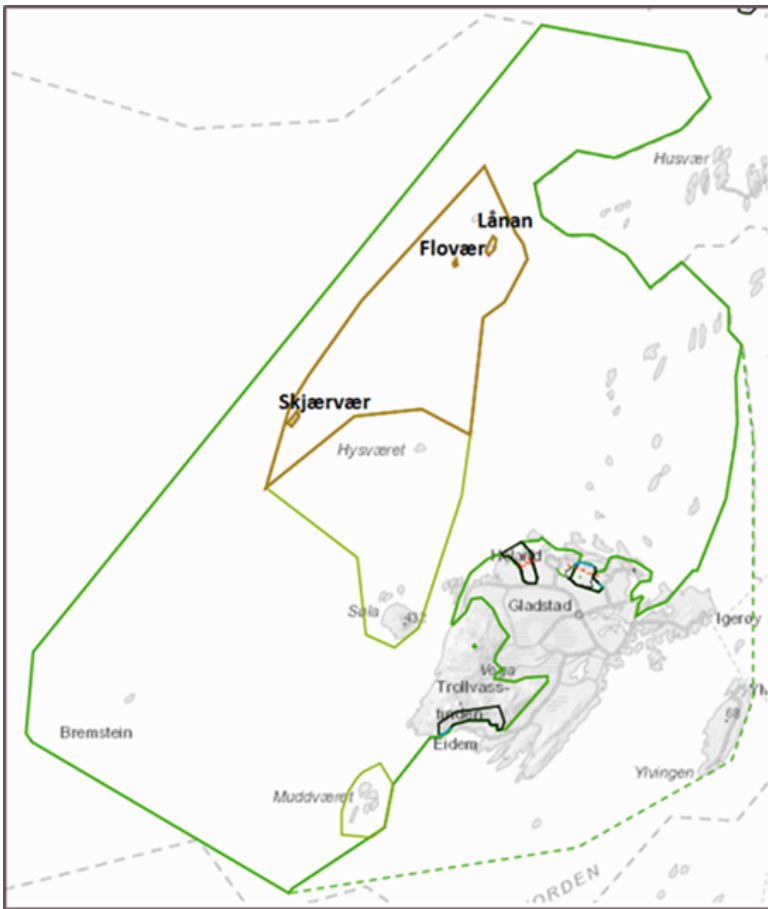

Bilde t.v. er fra kloppleggingen i Eidemsliene naturreservat. Øverst t.h. er fra Ervika og nederst t.h. er fra gapahuken.

Bilde fra Lånan i august 2019 etter slått.

3.4 Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde

Kart viser lokalisering av Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde. Bilde t.h. viser restaurering av gjerde ved steinbruddet lengst sør i Skjærvær.

Skjøtsel. Manuell slått i alle tre fuglefredningsområdene. I Lånan (40 daa) og Skjærvær (15 daa) ble slått gjennomført av ærfugl vokterne. I Flovær (8 daa) ble det innleid ekstern oppdragstaker. I Skjærvær slås det to ganger (en i juni og en sent i juli). I Flovær og Lånan slås det en gang (i juli).

I Lånan opplevde ærfuglvokterne mangel på ferskvann til hekkende ærfugl. Vega verneområdestyre har gitt grunneiere og ærfuglvoktere dispensasjon til å grave opp inntil fire kartmerket vannhull i Lånan med gravemaskin i løpet av 2020.

3.5 Hysvær/Søla landskapsvernområde med dyrelivsfredning

Kart viser lokalisering av Hysvær/Søla landskapsvernområde. Bildet er tatt i august 2019 og viser gjenreising av nedbrent hus i Hysvær.

Skjøtsel. Beiting (141 sau) og slått (60 daa) på Søla og i Hysvær. Hogst av den gjenværende sitkagranskogen på tvillingøya i Hysvær ble påbegynt i 2017 og avsluttet i 2018.

Tangskjæring. Høsten 2019 høstet Algea tang i Hysvær. Sist de høstet tang i Hysvær var i 2006. Algea driver kommersiell tangskjæring slik de har gjort i mer enn 80 år. Grunnsteinen i det de driver med er bærekraftighet. De viderefører gamle tradisjoner med tanghøsting og utnyttelse av naturressursene i havet. De overfører næringsstoffene i havet til land, til produkter som brukes til landbruksproduksjon og dyrefor. Produktene eksporteres til mer enn 40 land over hele verden. De har økologisk sertifisering på produktene som medfører jevnlig revisjoner av arbeid.

Kutthøyden er av avgjørende betydning for reetableringen da gjenveksten skjer ved at nye skudd og greiner vokser ut igjen på de avkuttede plantene. Derfor kutter de tanget så høyt at tanget vokser ut igjen i løpet av en 4 – 6 års periode.

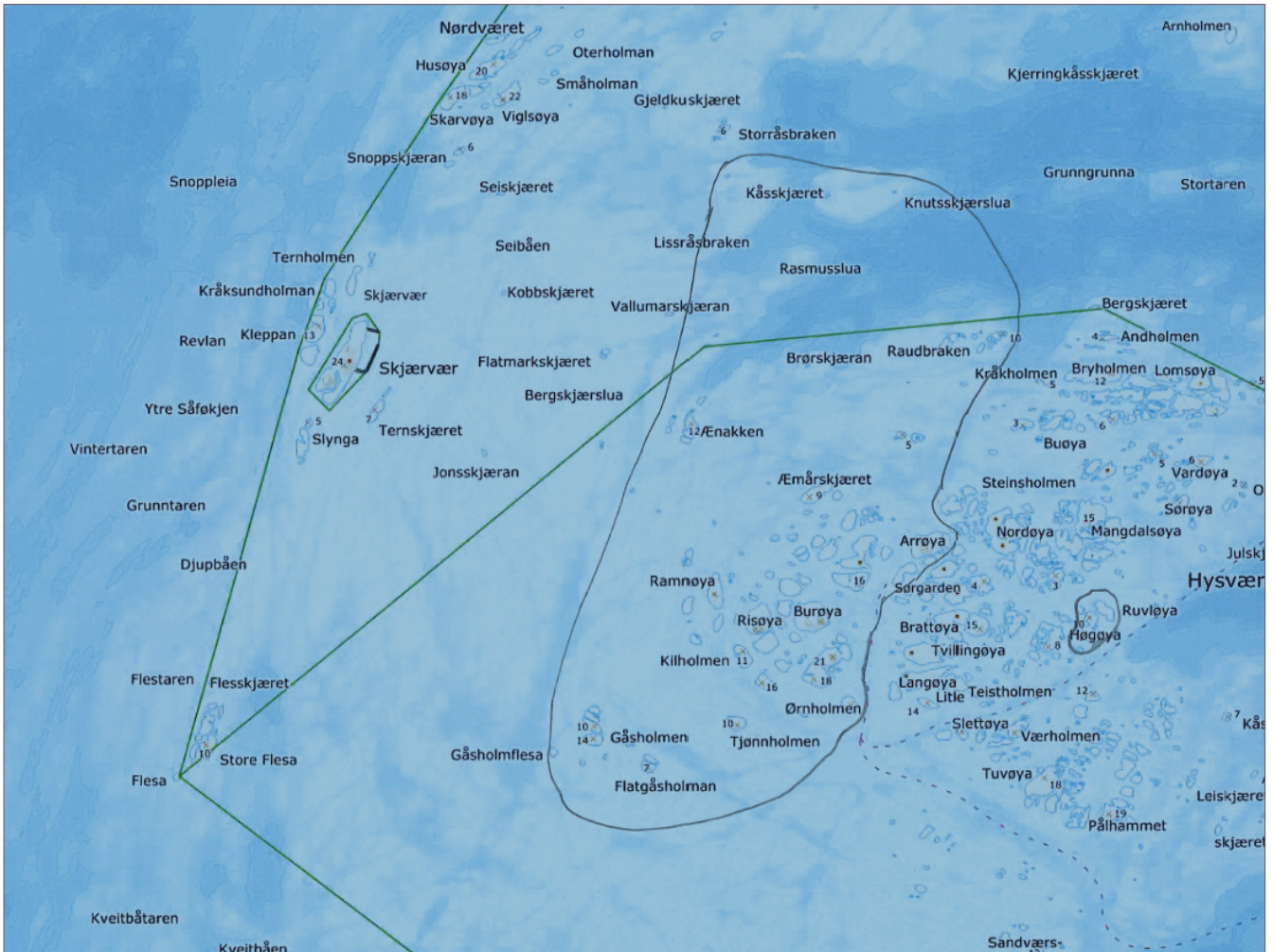
Høsting av tang er tillatt fra og med 1.august til og med 31.mars i Muddvær fuglefredningsområde, Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde samt i Lånan/Skjærvær naturreservat. Verneforskriften for Hysvær/Søla landskapsvernområde med dyrelivsfredning inneholder ikke bestemmelser som hindrer tangskjæring.

Det en grunneierrett å selge grisatang. Algea kjøper grisatang fra grunneiere og høster langs norskekysten. I Norge er ikke høstingen av grisatang regulert men næringen opplyser selv at de høster områdene med en syklus på 4 - 6 år. Det er viktig for Algea at eventuelle regler som kommer ikke er til hinder for grunneiere som ønsker å få sine eiendommer skjært for tang. Samtidig er de opptatt av at tangskjæringen ikke skal gå ut over ærfuglbestanden og

videre kunnskapsinnhenting på dette temaet er interessant for Algea å delta på. De mener at mer informasjon er viktig for å kunne sette retningslinjer som er best for alle parter.

Det er to metoder som brukes under høstingen. Det ene er en tangkutter som kutter og rister tanget før det legges på bånd og samles i båten. Den andre metoden er et høsterør som kutter tanget og etterpå suges det til sekker i båten. Topografi og vær avgjør hvilke metoder som brukes. Det er høsterør som brukes mest i våre områder.

Algea opplyser at de ikke skjærer tang i verdensarvområdet i tidsrommet 1.april – 31.juli av hensyn til fugl i hekketiden og til fritidsaktiviteten i området. Dette hindrer imidlertid ikke tangskjæringens eventuelle negative effekter i forhold til ærfuglens næringsgrunnlag og skjulmuligheter de første leveukene.

Kart et viser arealet (innenfor blå strek) som Algea høstet tang høst 2019

Ifølge rapport fra Hydra i 2010 «Effekt av tangskjæring på ærfuglungenes oppvekstmiljø de første leveukene», er tangbeltet et svært viktig oppvekstområde for ærfugl. Ærfuglungene plukker dyr fra tangen i det flytende tangbeltet. Hvis tangskjæring reduserer høyde på tangsamfunnet så reduseres tiden i tidevannperioden som tangen flyter i overflata og dermed spisetiden til ærfuglungene. Redusert tanghøyde kan i tillegg hindre ungene å gå på vannet da de bruker flytetang som *svømmebelte* en kort periode.

Ærfuglvoktere erfarer at ærfuglunger oppholder seg i dette habitatet de første 4 ukene de er på sjøen.

Ærfugltradisjonen i Vegaøyen hadde avgjørende betydning for at dette området fikk verdensarvstatus i 2004. Det er ærfugldrift i 7 dunvær i verdensarvområdet: Hysvær, Skjærvær, Muddvær, Flovær, Lånan, Bremstein og Kilvær. Beskyttelsen fuglene får gjør at ærfuglbestanden i dunværene har vært økende siden området fikk verdensarvstatus. I landet for øvrig har ærfuglbestanden blitt redusert. På grunn av oseanografiske forhold er det ikke tang i Skjærvær. Tangbeltet i Hysvær er derfor oppvekstområde for ærfuglene fra Skjærvær.

Forvaltningsknutepunktet ønsker at Algea unngår tangskjæring i områdene med ærfugldrift slik at ikke oppveksthabitatet til ærfuglen endres, jfr. rapporten fra Hydra i 2010 som sier at høyden og strukturen i tangbeltet reduseres ved høsting av tang.

Etter dialogmøte og felles befarung til høstestedet ble det bestemt det skal utarbeides en skjøtelsesplan/studie for tanghøsting i verdensarvområde, med fokus på effekt av tangskjæring på ærfugl ungenes overlevelse. Utforming av problemstilling til en slik studie gjøres i samarbeid med Algea.

3.6 Muddvær fuglefredningsområde.

Vegetasjon/skjøtsel. Det er store utfordringer med erosjon i Muddværet. NIBIO Tjøtta testet i 2017 og 2018 ut erosjonsforebyggende tiltak. Prosjektet gikk ut på å så inn prøvefelt med stedege grasarter også i kombinasjon med tang i kombinasjon med fangst av vånd. Prosjektet er et samarbeid med grunneiere og Vega verneområdestyre. I forsøksperioden var det lite vånd i tillegg til lite/ingen nedbør. Resultatene fra forsøket hadde tilnærmet ingen effekt noe som antas var på grunn av en kombinasjon mellom ekstremt tørke og for kort forsøksperiode.

Tilrettelegging. I Muddvær går det en sti fra nord til sør på øya. På stien treffer man på et nyrestaurert storbåtnaust med informasjon om verneområdet (vist på bilde under).

Bilde: Fra Muddvær mai 2019.

4.0 Andre prosjekt

4.1 Marin forspøpling

24 vegaungdommer har sommeren 2019 gjort en kjempejobb og samlet inn hundrevis av sekker med strandsøppel i Vegaøyen og på Vega! Før sommerferien startet var også klasser fra Vega skole og Mosjøen videregående skole ute og samlet sammen store mengder marint avfall. Ungdommene har vært lønnet gjennom prosjektet "Hold Vegaøyen Verdensarv ren" som har fått 336 000 kr fra Miljødirektoratet til tiltak mot marin forspøpling.

Midlene gikk til Vega verdensarvsenter AS som har samarbeidet med Vega verneområdestyre og Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv.

Bildet er tatt i juli 2019 på Gardsøya etter at Vega sjøfarm har fraktet noe av søppelet fra øyene.

Julie Wika har vært prosjektleder og hun har samarbeidet med de asatte på SHMIL og i kommunen. Hun framholder også gjestfriheten i de forskjellige værene. Som et tiltak til tilrettelegging for opprydding av marint avfall ble det satt opp fem «ryddestasjoner» fordelt rundt om på Vega. De er plassert på forskjellige utfartssteder (Nes, Garsøya, Eidem, Sundsvoll, Vegstein) hvor tanken er at de som ønsker kan ta med én pose eller ti hvis de skal ut på tur, enten det er til fots eller ut i skjærgården

4.2 Lektor 2

Lektor2-ordningen er en nasjonal realfagsatsing som finansieres av Kunnskapsdepartementet. Vega skole har i skoleåret 2018/2019 vært med i denne ordningen som involverer fagpersoner fra arbeidslivet i realfagsundervisningen. Gjennom tettere samarbeid mellom skole og arbeidsliv skal Lektor2-ordningen bidra til å stimulere elevenes interesse og motivasjon for realfag, øke elevenes læringsutbytte, øke rekrutteringen til realfagene og øke læreres kunnskap om og kompetanse i samarbeid med arbeidslivet.

I samarbeid med lærere og elever i 9.klasse ved Vega skole har verneområdeforvalter i utarbeidet et læreplanrettet undervisningsopplegg med fokus realfag. Elevene har hatt besøk av verneområdeforvalter som informerte om undervisningsopplegget og elevene har hatt to økter med praktisk arbeid hvor de har samlet inn sitkagranplanter. Elevene og lærerne avsluttet prosjektet med å legge frem prosjektet på Vega verdensarvsenteret i juni 2019.

Bilde fra mai 2019. 8.klasse fra Vega skole legger frem sitt prosjekt i Lektor 2.

4.3 Kystkultur med 8.klasse

Vega verneområdestyre bidrar en dag hver vår sammen med 8.klasse ved Vega skole, Kystlaget og Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv, i prosjektet *Kystkultur* på Vegstein.

Innholdet for dagen har variert avhengig av størrelsen på klassen og værforbehold. Men hovedpunktene er at vi møtes på Vegstein og gjennomgår dagen sammen med klassen. Elevene får

- fisker krabbe med en lokal fiser
- delta på organiserte aktiviteter i/ved Kystlagets lokaler
- gåtur til Vegsteinfjellet hvor det er god oversikt over Vegaøyen Verdensarv
- koke og smake krabbe
- omvisning på museet på Vegstein
- Quize og oppsummering

Bildene viser elever og andre medarbeidere i prosjektet Kystkultur.

5.0 Rapportering fra SNO – lokalt

I dette kapittelet følger et utdrag fra SNO sin årsmelding for 2019. Hele årsmelding til SNO ligger på nettsadresse:

SNO-Helgeland har i 2019 hatt mest fokus på oppsyn- og tilsynsrollen i forhold til verneområdene og Verdensarvområdet i Vega. Å være til stede for "å se og bli sett" er fortsatt den kanskje viktigste oppgaven for SNO. SNO har i tillegg forsøkt å få utført flest mulig av de bestilte oppdrag både på oppsyn, tilsyn, tiltak, uttak av mink samt registreringer i verneområder og verdensarvområdet.

SNO-Helgeland har loggført 342 arbeidstimer i Vega i 2019. Det er med tjenestebåt loggført 2226 km oppsyn/tilsyn i verneområder/verdensarvområdet i Vega, hvorav 861 km er kjørt i forbindelse med uttak av mink.

SNO-Helgeland har med noen få unntak fått utrettet bestilte tiltak samt oppsyns- og tilsynsoppdrag. Omfanget av enkelte oppdrag har dog blitt noe begrenset blant annet på grunn av føringer på å prioritere andre oppgaver, som for eksempel laksoppsyn, noe mer. SNO har som tidligere etter beste evne forsøkt å bistå verneområdeforvalter ved en del "oppdukkende oppgaver" og transportbehov.

SNO-Helgeland har i 2019 ikke hatt bestilling på oppdrag som innebar felling av skog i noe verneområde på Vega. Det ble bestilt utkjøring av tømmer fra hogstfelt i Kjellerhaugvatnet. Dette oppdrag ble utført. SNO-Helgeland gjennomførte i samarbeid med Carl Nordberg (SNO-L/V) og 3 andre innleide mannskap, uttransport av tømmer fra Kjellerhaugvatnet NR. Ca. 825 stranger ble kjørt ut over 2 dager. Transporten ble foretatt med snøscooter.

Utkjøring av tømmer fra Kjellerhaugvatnet NR (bilde: SNO-lokalt)

SNO-Helgeland har i 2019 hatt som den klart tyngst prioriterte oppgave å gjennomføre jakt og felling av mink i Vegaøyene. SNO-Helgeland fikk i 2019 ikke bistand av SNO-hundeevipasje. Felling er blitt gjennomført ved jakt og fangst med feller, - fortrinnsvis i områdene ved Søla LVO og Skogsholmen. SNO-Helgeland har røktet ca. 25 feller i Vegaøyene gjennom stort sett hele året. Det er blitt tatt 6 mink. Samtlige ble tatt på felle i Søla LVO, Vega.

SNO-Helgeland vil prioritere bekjempelse av mink også i 2020. Generelt vil Vegaøyen Verdensarvområde være et kjerneområde for denne bekjempelse. Spesielt vil fellefangst bli utført i Hysvær/Søla LVO og på øyene øst for Lånan. Gitt bestandens utvikling vil SNO videreføre aktiviteten som tidligere, de aktivt drevne dunværene skal holdes fri for mink i hekketiden til ærfugl. Lokalt SNO vil forsøke få til dager med søk etter mink med "sno-hund" våren 2020.

SNO-Helgeland har i 2019 gjennom sommeren organisert og gjennomført oppsamling av strandsøppel i Verdensarvområdet i Vega. Det var også planlagt 2 dager med oppsamling av strandsøppel i Flovær og Lånan FFO med skoleelever. Pga. bla. svært skiftende værforhold og utfordrende organisering og logistikk, lot ikke dagene seg gjennomføre.

Strandsøppel i verneområder i Vega kommune vil i uoverskuelig fremtid være et problem. Enorme mengder strandsøppel samt mye strandlinje og stort antall øyer med rimelig øde og vanskelig tilgjengelighet og beliggenhet, gjør arbeidet med oppsamling krevende.

Oppsamling av strandsøppel i verneområder, fortrinnsvis i "utværene" i Vega, vil i 2020 være en prioritert oppgave for SNO-Helgeland. SNO vil i 2020 videreføre ordningen med at grunneiere i utværene selv kan samle inn strandsøppel som så SNO henter eller organiserer henting av og får brakt til avfallsmottak. Siden det ikke ble gjennomført strandrydding med skoleelever i regi av SNO i 2019, vil SNO ha som fremste prioritet å få til minst 2 dager med oppsamling i områdene ved Flovær og Lånan i 2020.

6.0 Rådgivende utvalg og Administrativt kontaktutvalg

Rådgivende utvalg består av representanter for de ulike interessene i verneområdene og verneområdeforvalter skal være sekretær. Vega verneområdestyre vedtok 19.mai 2016 å oppnevne følgende representanter til rådgivende utvalg:

Leder i Vega bondelag, leder i Vega beitelag, leder i Vega bonde – og småbrukerlag, leder i Vega fiskarlag, rektor ved Vega skole, leder i Vegaøyans venner, leder i Vega kystlag, leder i Hysværøyan grunneierlag, leder i Utvær Lånan, leder i naturvernforbundet, grunneierrepresentant fra hhv Skjærvær, Flovær, Muddvær og Søla samt en grunneierrepresentant fra Eidemslie naturreservat.

Det ble avviklet to møter i Rådgivende utvalg i 2019. Referat fra begge møtene ligger i vedlegg.

Administrativt kontaktutvalg skal sikre at forvaltningen av verneområdene blir godt integrert i den kommunale forvaltningen samt sikre et nært samarbeid med Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv. Det skal holdes minst to møter i året. Vega verneområdestyre vedtok 21.november 2016 at administrativt kontaktutvalg skal bestå av følgende medlemmer:

Tre representanter fra Vega kommune (miljøvernssjef, jordbrukssjef, reiselivssjef) og en representant fra Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv (daglig leder). Vega kommune ved teknisk avdeling kalles inn på møtet ved behov. Verneområdeforvalter er sekretær for utvalget.

Det ble avholdt to møter i administrativt kontaktutvalg som angår 2019. Referat fra begge møtene ligger i vedlegg.

7.0 Vega verneområdestyrets deltakelse

7.1 Styret

Det ble avholdt fire styremøter i 2019. Protokoller for møtene legges ut på nettside

<http://www.nasjonalparkstyre.no/vega/>

- I 2019 ble det gjennom Vega verneområdestyre
 - Gitt dispensasjon for lavtflyging og landing med helikopter i Eidemslie, Holandsosen og Kjellerhaugvatnet naturreservat.
 - Gitt dispensasjon fra verneforskriften for motorferdsel i forbindelse med utkjøring av tømmer – Kjellerhaugvatnet naturreservat.
 - Gitt dispensasjon fra verneforskrift for å grave inntil fire vannhull i Lånan fuglefredningsområde.
 - Gitt dispensasjon fra verneforskriftenes forbud mot jakt og bruk av skytevåpen for å felle inntil ti otere i verneområdenes dunvær.
 - Gitt dispensasjon fra verneforskriften for å fly med drone i Hysvær/Søla landskapsvernområde med dyrelivsfredning.

- Gitt dispensasjon fra verneforskriften for bruk av motorisert kjøretøy på Søla i Hysvær/Søla landskapsvernområde med dyrelivsfredning.
- Deler av Vega verneområdestyre var i juni 2019 på befaring til Kjellerhaugen naturreservat og Muddvær fuglefredningsområde.
- Styreleder har hatt jevnlig møter og befaringer med verneområdeforvalter.

7.2 Verneområdeforvalter

Arbeidsoppgavene for verneområdeforvalter har i 2019 vært:

- Følge opp tiltak med befaringer i verneområdene på hovedøya og i sjø, jfr. Kapittel 3.0.
- Rapportere om tiltakene i verneområdene til Miljødirektoratet.
- Fremme innstillinger og forberede saker for styret.
- Forberede møtene med rådgivende utvalg og administrerende kontaktutvalg.
- Lede arbeidet å ferdigstille et høringsutkast til Besøksstrategi for verneområdene på Vega.
- Informere om Vega verneområdestyrets arbeidsoppgaver og muligheter.
- Daglig drift med økonomiarbeid.

Verneområdeforvalter har representert Vega verneområdestyre på følgende:

Januar:

- Lossing i Kjellerhaugvatnet. Samarbeid m SNO-lokalt samt SNO-Lomsdal/Visten samt Tor Inge Lillestøl og Ronny Pedersen.
- Møte i administrativt kontaktutvalg for Vega verneområdestyre.
- Befaringer til Kjellerhaugvatnet for oppfølging av hogsttiltak.
- Møte med NINA om forskningsprosjekt på Oter i Vegaøyan Verdensarv.
- Deltatt på regionmøte for Nord-Norge under Internasjonale Grüne Woche. Tema: Næringsutvikling av lokalmat og grønt reiseliv i tilknytning til nasjonalparker, utvalgte kulturlandskap og verneområder.

Bilde t.v. fra utstillingsområde i Grüne Woche i Berlin. Nasjonalparkforvalter Torhild Lamo og verneområdeforvalter Jannike Wika.

Februar:

- Verneområdeforvalter flytta kontorsted fra Nes til Vega verdensarvsenter, Ærfuglveien 1, 8980 Vega.
- Befaring i Kjellerhaugvatne naturreservat t etter hogst, med styreleder og grunneier.
- Befaring ødelagt bru i Holandsosen naturreservat.
- Dialogmøte med forvaltere i Lomsdal/Visten og Møysalen nasjonalpark.
- Møte på Vega med tre grunneiere fra Søla om tilrettelegging og etablering av forening på Søla.
- Erfaringsutveksling med aktører som har dyr på beiting i Holandsosen og Kjellerhaugvatnet naturreservat.
- Befaringer med entreprenører på ødelagt jordbruksvei fra Nes til Kjellerhaugvatnet naturreservat.

Mars:

- Styremøte i Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv i Brønnøysund, hvor verneområdeforvalter er observatør.
- Oppfølging av skogbruksklasse fra Mosjøen vgs på høstarbeid i Kjellerhaugvatnet naturreservat.
- Dialogmøte med grunneiere fra Muddvær med tema: Besøksstrategi for verneområdene på Vega.
- Dialogmøte med forvaltere i Lomsdal/Visten og Møysalen nasjonalpark.
- Befaringer til Kjellerhaugvatnet for oppfølging av skjøtselstiltak, hogst av lauvkratt
- Bærekraftig kystutvikling - til idé- og kunnskapsutvekslingsmøte på Vega. Kystbarometeret.
- Møte med ærfuglvokterne i Vegaøyab Verdensarv. Erfaringsutveksling.
- Møte med stavmarken gård med tema verdiskaping i verneområdene på Vega.

Vega verneområdestyre - Årsmelding 2019

- Styremøte i Vega verneområdestyre.
- Møte med grunneier i Eidemsliene naturreservat om hogst ettervekst av sitkagran.
- Samling i Bod for nasjonalparkforvalterne i Nordland.

Bilde: Fylkesmannen i Nordlands miljøvernnavdeling avdelingstur til Vega i juni 2019.

April:

- Planlegging av verdensarvforum som i 2019 arrangeres på Vega.
- Planleggingsmøte om avdelingsturen til Fylkesmannen i Nordlands Miljøvernnavdelingen som i juni 2019 går til selveste Vega
- Møte med reiselivssjef ved Vega kommune om planen Vega som reisemål.
- Sluttbefaring jordbruksvei etter hogst i Kjellerhaugvatnet fra Nes til Kjellerhaugvatnet naturreservat
- Møte med Vega kommune, Fylkesmannen i Nordland og Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv om skjøtsel i Vegaøyan Verdensarv
- Lyngbrenning i Holandsosen naturreservat
- Dialogmøte med Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Nordland og Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv om forvaltning av oter i verdensarvområdet.
- Forvaltersamling for forvalterne i Nordland, i Bodø.
- Avdelingsmøte med miljøvernnavdelingen hos Fylkesmannen i Nordland, i Bodø.

Mai:

- Dialogmøte med forvaltere i Lomsdal/Visten og Møysalen nasjonalpark.
- Videokonferanse med NIBIO Tjøtta om Vegakilden, formidlings skjerm i Vega verdensarvsenter.
- Besøk av nasjonalparkforvaltere fra Røros.
- Møte på verdensarvsenteret om Landbrukets utviklingsfond med grunneiere og andre interessenter.
- Verdensarvforum på Vega. Besøk fra alle verdensarvstedene i Norge.
- Planleggingsmøte av avdelingstur: Fylkesmannen i Nordlands miljøvernnavdeling til Vega.

Vega verneområdestyre - Årsmelding 2019

- Befaring til Holandsosen naturreservat: Ny steinbru.
- Vert for Nord universitet med 18 elever og 3 lærere, på studietur til Vega.
- Besøk av rådgivere fra Mosjøen videregående skole.
- Møte med Rådgivende utvalg for Vega verneområdestyre.
- 8.klasse fra Vega skole til Vega verdensarvsenter for å presentere sitt Lektor 2 prosjekt.
- Befaring Eidemsliene naturreservat: Klopping av sti.

Bilde: Nasjonalparkforvaltere fra Røros på Vega besøk, Astrid Haug og Kirstn Thyrum.

Juni:

- Forarbeid og gjennomføring av prosjekt på Vegstein *Fiskeri og kystkultur*, med 8.klasse ved Vega skole.
- Deltakelse på åpning av Vegatrappa.
- Undervisning av elever fra Mosjøen videregående skole, naturbruk
- Offisiell åpning av Vega verdensarvsenter
- Styremøte i Vega verneområdestyre
- Fylkesmannen i Nordlands miljøvernnavdeling på avdelingstur til Vega
- Samling for naturforvalterne i Nordland på Vega
- Dialogmøte med grunneiere og ærfuglvoktere i Hysvær
- Felles befaring til Verneområdene i sjø, med SNO-lokalt og daglig leder i stiftelsen
- Befaring til Kvalholmen, med jordbrukssjef fra Vega kommune
- Videokonferanse med NIBIO Tjøtta om Vegakilden, formidlings skjerm i Vega verdensarvsenter.

Bilde: Til høyre Hanne Wika (nestleder i Vega verneområdestyre) og Rita Johansen (observatør i Vega verneområdestyre) på befaring i Muddvær, juni 2019.

August:

- Befaring til Lånan og Flovær fuglefredningsområde; med tema skjøtsel og tomme vannhull.
- Befaring til Eidemsliene naturreservat; sti til Vefsn anna stua.
- Befaring til Muddvær fuglefredningsområde; med tema skjøtsel.
- Befaring til Skogsholmen, med jordbrukssjef fra Vega kommune.
- Møte med tiltakshaver; hogst av lauvkratt i Kjellerhaugvatnet naturreservat.
- Samling i Tromsø for nasjonalparkforvaltere fra Nordland, Troms og Finnmark.
- Planleggingsmøte om besøk fra to verdensarvsteder fra Grønland.
- Møte med reiselivssjef i Vega kommune om Vega kommunes besøksstrategi.
- Befaring med grunneier i Holandsosen naturreservat, om mulig besøkspunkt på ørntuva.
- Befaring til Skjærvær og Søla, med verdensarvrepresentanter fra Grønland. Erfaringsutveksling.

September

- Styremøte i Vega verneområdestyre
- Befaring til skjøtselstiltak i Kjellerhaugvatnet naturreservat: Hogst av lauvkratt.
- Møte med hogstarbeidere i Holandsosen naturreservat: Hogst av lauvkratt.
- Forvalterne i Nordland møter Fylkesmannen i Nordland på i Bodø.
- Møte med leder i *In the same boat* som samler inn marint søppel langs kysten. Erfaringsutveksling.
- Videokonferanse med NIBIO Tjøtta om Vegakilden, formidlingsskjerm i Vega verdensarvsenter.
- Dialogmøte med forvaltere i Lomsdal/Visten og Møysalen nasjonalpark.
- Oppsummering/Evaluering av prosjektet: Hold Vegaøyan Verdensarv Ren.
- Deltakelse på Opplevelseskurset: Pål K. Medhus.
- Møter i Bodø hos Fylkesmannen i Nordland, miljøvernavdeling. Tema: Omorganisering.
- Deltakelse på arbeidsverksted i Lovund, om fuglekikking på Helgeland.

Oktober:

- Deltakelse på Vegaøyans Venner om informasjon om Elgjakt på Vega og besøksstrategi i verneområdene.
- Dialogmøte med forvaltere i Lomsdal/Visten og Møysalen nasjonalpark.
- Møte med senterleder ved Vega verdensarvsenter om søppelprosjekt 2019 og 2020.
- Deltakelse på Miljøfagkonferanse i Trondheim.
- Møte om aktivitet i verdensarvsenteret.
- Videokonferanse med NIBIO Tjøtta om Vegakilden, formidlingsskjerm i Vega verdensarvsenter.
- Deltakelse i Styremøte i Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv hvor verneområdeforvalter er observatør.
- Møte på video med fylkesmannens miljøvernnavdeling, om plan for akutt forurensning.
- Avdelingsmøte på video, med miljøvernnavdelingen hos Fylkesmannen i Nordland.
- Møte på Vega med Administrativt kontaktutvalg for Vega verneområdestyre.
- Møte i Trondheim med Miljødirektoratet; faglig gjennomgang av besøksstrategien for verneområdene på Vega.
- Dialogmøte med Algea om tarehøsting i Vegaøyan Verdensarv.

Bilder fra befaring med Algea i Hysvær. Høsting av grisetang, oktober 2019.

November:

- Møte på Vega med reiselivssjef i Vega kommune og verdensarvkoordinator om besøksforvaltning på Vega.
- Møte med Rådgivende utvalg for Vega verneområdestyre.
- Fortsettelse og avslutning av Opplevelseskurset med Pål K. Medhus.
- Befaring med Algea til høstefelt i Hysvær.

Vega verneområdestyre - Årsmelding 2019

- Samling i Bodø for nasjonalparkforvalterne i Nordland.
- Befaring til Kjellerhaugvatnet med tema frivillig arbeid.
- Opplæring av 3D printer på Vega verdensarvsenter.
- Møte med verdensarvsenteret og stiftelsen Vegaøyan verdensarv om marine ressurser.
- Møte på video med Fylkesmannen i Nordland om skjøtselstiltak i Nordland.
- Avdelingsmøte på video, med miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Nordland.

Desember

- Møte med SNO-lokalt om bestilling av tiltak 2020.
- Styremøte i Vega verneområdestyre.
- Befaring til Holandsosen naturreservat. Hogst av lauvkratt.
- Befaring med grunneier til Holandsosen naturreservat med tema hogst og tilrettelegging.

Bilde er fra Kjellerhaugen som fikk ny utsikt etter hogst av sitkagran i januar 2019.

VEDLEGG

REFERAT FRA RÅDGIVENDE UTVALG

Referat Rådgivende utvalg - 22.mai 2019

Tid: Osdag 23.mai kl. 19.00 – 20.30

Sted: Vega verdensarvsenter

De som møtte var:

- a. Gisle Ebbesen. Leder i Vega beitelag.
- b. Per-Anton Nesjan. Representerer Vega bonde og småbrukarlag.
- c. Gunnvald Eilertsen. Representerer grunneierne i Hysvær.
- d. Anita Trøite. Representerer Vega skole.
- e. Guri Hanssen Wik. Representerer Vegaøyans Venner.
- f. Eskild Bang. Representerer Eidemslie naturereservat.
- g. Solveig Løbeck. Representerer grunneiere i Muddvær.
- h. Andre Møller. Leder i Vega verneområdestyre.
- i. Jannike Wika. Verneområdeforvalter og sekretær for Rådgivende utvalg.
- j. Snefrid Jakobsen. Naturvernforbundet.
- k. Ina Andreassen. Representerer Vega Kystlag.
- l. Kenneth Breivik. Grunneierrepresentant fra Søla.

Forfall: Grunneierrepresentant fra Lånan, Skjærvær og Flovær. Leder i Fiskerlaget Bjørn Hanssen. Leder i Vega bondelag Monica Grønbek Nilssen.

MØTETS INNHOLD

1. Kl. 17. ÅRETS TILTAK

Vega verneområdestyre orienterte om årets budsjett.

Tiltak	Navn	Bestilling	Budsjett 2019
1	Beiting i Hysvær/Søla landskapsvernområde jfr ny skjøtselsplan.	110 000	80 000
2	Beiting i Kjellerhaugvatnet	35 000	30 000
3	Beiting i Holandsosen	35 000	30 000
4	Slått i Lånan	50 000	50 000
5	Slått i Skjærvær	25 000	25 000
6	Slått i Flovær	20 000	20 000
7	Slått i Muddvær	25 000	25 000
8	Hogst av lauvkratt i Holandsosen naturreservat Del 1, jfr ny skjøtselplan for Holandsosen na	200 000	110 000
9	Rydding etter hogst i kjellerhaugvatnet naturreservat	80 000	80 000
10	Hogst av sitkagran av skogbrukselever	40 000	40 000
11	Oppsetting av sauskjul i Holandsosen naturreservat	30 000	30 000
12	Hogst av laukratt i Søla, jfr skjøtselplan for Søla.	30 000	20 000
13	Sitkagranplukking og klipping i Holandsosen, Kjellerhaugvatnet og Hysvær	15 000	10 000
14	Sitkagranklipping i Eidemslie	15 000	15 000
15	Marin forsøpling og informasjon	25 000	25 000
16	Utbedring av jordkjeller i Søla	10 000	10 000
17	Utbedring av flytebrygge i Søla	40 000	40 000
16	Bekjempelse av predator (mink)	23 000	23 000
17	Uttak av predator (kråke)	25 000	25 000
20	Informasjon og anonseringstiltak	35 000	35 000
21	Vedlikehold og utbedring av beitegjerd gjerde i Holandsosen og Kjellerhaugvatnet	40 000	40 000
22	Vedlikehold av gjerde i Skjærvær	5 000	5 000
25	Uforutsette utgifter	17 000	7000
	Sum	930 000	775 000

2. Lysbildegjennomgang med bilder av tiltak i verneområdene
 - a. Holandsosen naturreservat
 - i. Ny steinbru på stien fra Viskås til Holand
 - ii. Beiting fra mai – oktober
 - iii. Mulig vinterbeiting fra 2019
 - iv. Lyngbrenning 2019
 - v. Hogst av lauvkratt oppstart i august 2019
 - b. Kjellerhaugvatnet naturreservat
 - i. Skogbrukselever fra Mosjøen videregående skole praktiserte skogsarbeid i februar 2019
 - ii. SNO kjørte ut sitkagrøntømmer fra midtre del av våtmarksområde i februar 2019
 - iii. Hogst av lauvkratt avsluttet i april 2019
 - iv. Hogst av sitkagran på Kjellerhaugen i januar 2019. Etterarbeid med vedlikehold av jordbruksvei og sti
 - c. Hysvær/Søla landskapsvernområde
 - i. Inngjerding av hovedgården i 2019
 - ii. Grunneiere arbeider for å lage en bedre flyte kai på Søla
 - iii. Merke sti opp til Sølafjellet
 - iv. Verdensarvforumet på besøk i Hysvær
 - v. Utarbeiding av nytt og oppdatert ferdselskart for sjøområdene
 - d. Lånan Fuglefredningsområde
 - i. Slått 2019
 - ii. Oppgraving av gamle og tette brynner
 - e. Skjærvær fuglefredningsområde
 - i. Slått 2019
 - ii. Slutføring av gjerde over steinbrudd
 - f. Flovær fuglefredningsområde
 - i. Slått 2019
 - g. Muddvær fuglefredningsområde
 - i. Slått 2019
 - ii. Oterstatus er at det pr i dag ikke er registrert Oter i Muddvær siden de 5 otrene ble skutt i april
 - iii. Hvor og hvordan skal det informeres om verneområdet?
 - iv. Viste lysbilder fra dagens befarings til Muddvær
3. Prosjekt «Hold Vegaøyen Verdensarv ren». Vega verdensarvsenter AS fikk 334 000 kr til prosjektet. Grupper og ungdommer skal fram til august 2019 rydde strender i verdensarvområdet.

Dette prosjektet kommer i tillegg til det som SNO – lokalt gjør med å hente søppelet som grunneierne selv har plukket.

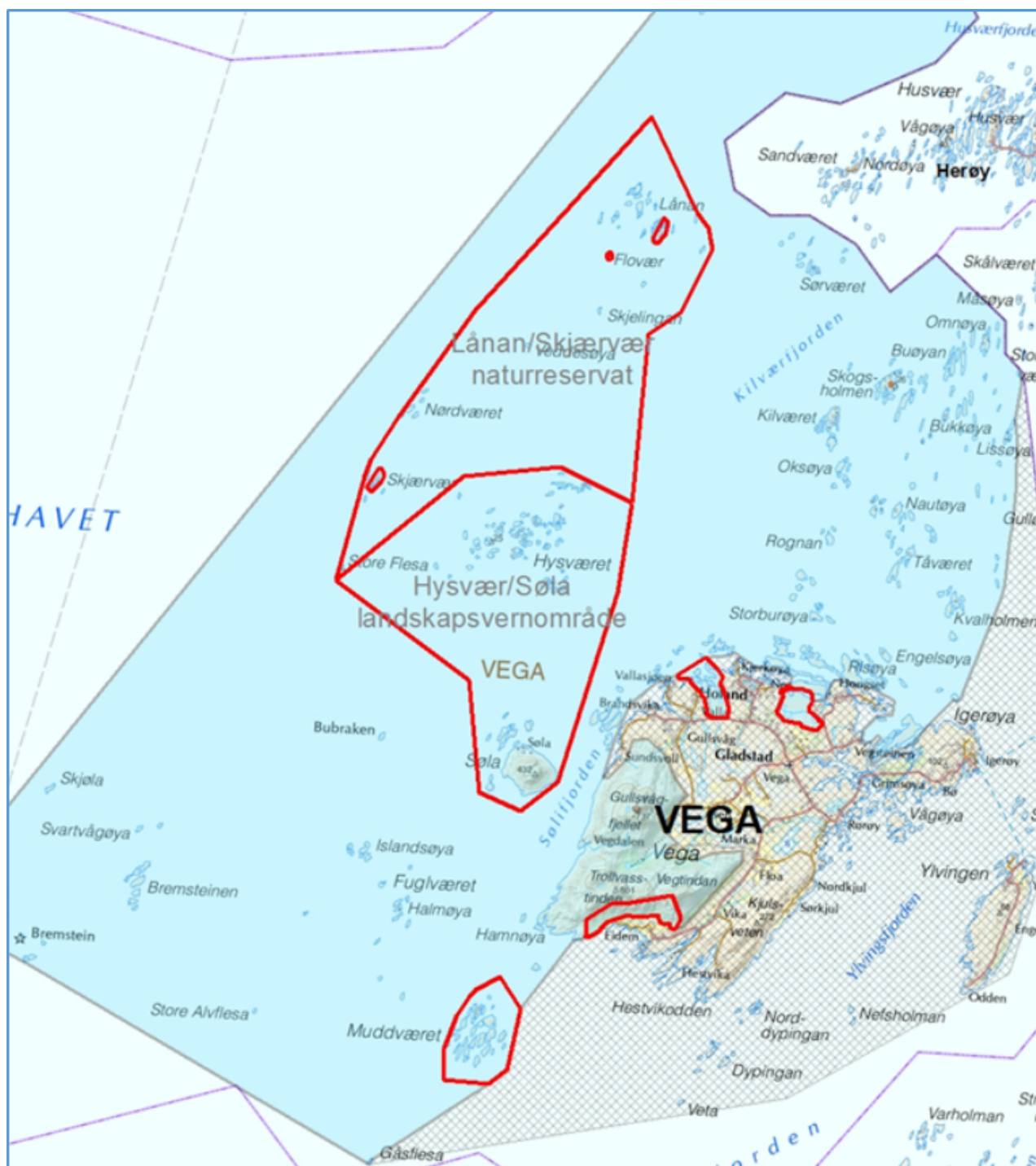
4. Besøkstrategi for verneområdene på Vega. Vega verneområdestyre skal utarbeide en plan for hvor og hvordan det skal tilrettelegges for de som bruker verneområdene. Her er status i arbeidet:

Vega verneområdestyre - Årsmelding 2019

	Aktivitet/ Milepæler	Tidsplan	Ansvarlig	Gjennomfører
	Vedta prosjektplan	November 2017	Styret	Forvalter og Vega verneområdestyret
	Gjennomføre brukerundersøkelse	01.01.2018 - 01.09.2018	Forvalter	Forvalter/SNO/tjeneste kjøp
	Kartlegging av reiselivet og reiselivsaktiviteter i området	01.01.2018 - 01.09.2018	Forvalter	Samarbeid med kommunene
	Sammenstilling av eksisterende kunnskap sårbare områder og arter mm.	01.01.2018 - 01.01.2019	Forvalter	Samarbeid med ulike faginstanser.
	Innhenting av ny kunnskap mtp manglende kunnskap	1.4.2019 – 1.9.2019	Forvalter	Tjenestekjøp
	Utarbeiding av besøksstrategi	01.04.2019 – 01.11.2019	Forvalter	Forvalter og verneområdestyret
	Vedtak og godkjenning av besøksstrategi med tiltaksplan	01.12.2019	Styret og Miljødir.	Forvalter og styret
	Prosjektere og gjennomføre tiltak	01.12.2019	Forvalter	Forvalter og styret

5. Informasjon om Vannscooter og drone

- a. Vannscooter. Det er ifølge verneforskriftene for ikke lov å kjøre med vannscooter i verneområdene som ligger i sjø. Det er de områdene som er merket med rødt i kartet under: Hysvær/Søla landskapsvernområde, Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde, Muddvær fuglefredningsområde og Lånan/Skjærvær fuglefredningsområde.
- b. Dronefilming. Det er ikke lov å filme med drone i verneområdene på Vega.

6. Innspill

- a. Vega skole vil revidere eksisterende skolens verdensarvplan. Rektor Anita Trøite, verneområdeforvalter og daglig leder i Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv Rita Johansen må samarbeide om å oppdatere planen.
- b. Vega beitelag etterlyser bedre forvaltning av oter i Vegaøyen Verdensarv og mener dette området må særbehandles på grunn av verdensarvens OUV (Outstanding Universal Value) som er ærfugltradisjonen.
- c. Representant fra Hysvær mener grunneierne i verdensarvområdet må få informasjon om hvordan søppelplukkingen skal organiseres i år.

Referat fra møte i Rådgivende utvalg

Møtedato: tirsdag 5.november 2019

Møtetid: 19 – 20.30, inkludert kaffe/te og kake

Møtested: Vega verdensarvsenter

De som møtte var:

1. Anita Trøite. Rektor Vega skole.
2. Gisle Ebbesen. Leder i Vega beitelag.
3. Monica Grønbek Nilssen. Leder i Vega – bonde og småbrukarlag.
4. Jon Suul. Leder i Vegaøyans Venner.
5. Solveig Løbeck. Grunneierrepresentant fra Muddvær.
6. Aud Halmøy. Grunneierrepresentant fra Flovær.
7. Anja Nilsen. Grunneierrepresentant fra Skjærvær.
8. Gunnvald Eilertsen. Leder i Hysvær grunneierlag.
9. Arnstein Hansen. Representerer Vega Kystlag.
10. Eskild Bang. Grunneierrepresentant fra Eidemsliene.
11. Bjørn Hanssen. Leder i Vega fiskerlag.
12. Mathias Mathisen. Representerer Utvær Lånan.
13. Kjartan Særøy. Styremedlem i Vega verneområdestyre.
14. Andre Møller. Leder i Vega verneområdestyre.
15. Jannike Wika. Verneområdeforvalter og sekretær for Rådgivende utvalg.

Forfall: Grunneierrepresentant fra Søla, Leder i Vega bonde og småbrukerlag, Representant fra Naturvernforbundet.

Møtets innhold:

1. Lysbilder med orientering og innspill om årets og neste års tiltak i verneområdene

A. Fem av årets tiltak vil ikke bli gjennomført i 2019:

- Oppsetting av sauskjul i Holandsosen naturreservat
- Hogst av lauvkratt i Søla, jfr. skjøttselsplan for Søla
- Utbedring av jordkjeller i Søla
- Vedlikehold av gjerde i Skjærvær

På grunn av uforutsette høye utgifter til reparasjon av vei etter hogst og uforutsette høye utgifter til hogst av lauvkratt i 2019 vil noe av midlene i budsjett bli omfordelt. I tillegg har Vega verneområdestyre i 2019 mottatt 134 000 kr ekstra fra Fylkesmannens utviklingsfond (LUF-midler) som går til reparasjon av vei og sti etter hogstarbeid. Vega verneområdestyre søker Miljødirektoratet i 2019 om ytterligere midler til hogst av lauvkratt i Holandsosen naturreservat.

B. Kjellerhaugvantet naturreservat

Hogsttiltak er gjennomført etter anbefalinger fra NIBIO. Sitkagran i midtre og vestlige del av naturreservatet er fjernet (prioritet 1). Lauvkratt nærmest vann er fjernet (prioritet 1) og tynning av lauvkratt i merkede områder er gjort (prioritet 2). Det gjenstår tynning av bjørk og einer i merket område (prioritet 3).

Vega verneområdestyre - Årsmelding 2019

Represjon av vei og sti pga kjøreskader etter hogst av sitkaskog, er avsluttet. Elever fra Vega skole og fra Mosjøen vgs har plukket sitkagranplanter.

C. Eidemslinene naturreservat

Klipping/hogst av sitkagran i Hestmarkåsen i 2019, på grunn av ettervekst av sitkagranhogst i 2009.

D. Muddvær fuglefredningsområde.

Slått av mjørdurt.

E. Skjærvær fuglefredningsområde

Slått av mjørdurt.

F. Flovær fuglefredningsområde

Slått av mjørdurt. Mindre areal enn i 2018.

G. Lånan fuglefredningsområde

Slått av mjørdurt.

Fuglevoktere er bekymret for at det er for lite ferskvann tilgjengelig for ærfuglhunnen i hekketiden.

H. Hysvær/Søla landskapsvernområde med dyrelivsfredning

Nytt beitegjerde og porter på Søla

Hogst av sitkagran i 2020?

I. Marin forsøpling. «Hold Vegaøyan Verdensarv ren».

Evaluerer av prosjektet.

Søker miljødirektoratet om midler til dette prosjektet i 2020.

2. Gjennomgang av utkast til besøksstrategi for verneområdene på Vega.

A. Utkastet ligger til faglig gjennomgang hos Miljødirektoratet.

B. Kommer på høring i desember/januar.

3. Orientering om tangskjæring i verneområdene på Vega

Høsting av tang er tillatt fra og med 1.august til og med 31.mars i Muddvær fuglefredningsområde, Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde samt i Lånan/Skjærvær naturreservat. Verneforskriften for Hysvær/Søla landskapsvernområde med dyrelivsfredning inneholder ikke bestemmelser som hindrer tangskjæring.

Siden skjæring av grisetang foregår ned til to meters dybde er det grunneieren selv som gir tillatelse til tangskjæring på sin eiendom.

Forvaltningsknutepunktet har hatt dialogmøte med Algea med orientering begge veier om interessen for grisetang i dunvær. Enighet om at det trengs mer kunnskap om effekt av tangskjæring på ærfuglungenes overlevelse i tangbeltet.

4. Innspill

- Ad. Besøksstrategi

o Forslag til nytt tilretteleggingspunkt ved Sveavatnet - for fuglekikking.

o Kart i besøksstrategien for verneområdene på Vega, over sårbare områder for sjøfugl i Vegaøyen Verdensarv: Det er sårbart på alle øyene i hekketiden, ikke bare i de områdene som er merket grønt. Hva med å lage et tilsvarende temakart for hovedøya?

o Nytt informasjonspunkt på ørntuva (initiert av grunneier). Finnes det spor etter gammel vardeplass i dette området?

o Dunværene hadde store kors som signaliserte fredning. Dette gjorde at folk viste hensyn i hekketiden.

- Ad. Tangskjæring i dunvær. o Ønskelig med forskriftsendring slik at det i fremtiden ikke blir mulig med tangskjæring i dunvær.

o Riktig at det nå er dialog med næringen for å forsøke å bli enige om en strategi slik at ærfugl bestanden ikke reduseres ytterligere.

- Ad. Sjøppelprosjekt.

o Vitig med god evaluering særlig på grunn av at søppeldepot noen steder ble tatt av floa på grunn av at de var plassert for langt ned i fjæra.

- No fence. Vil bli godkjent for sau i 2020. Er dette noe for beitedyrene i Holandsosen og Kjellerhaugvatnet. Eventuelt beiting med geit.

REFERAT FRA ADMINISTRATIVT KONTAKT UTVALG

Referat fra møte i administrativt kontaktutvalg 10. og 15.januar 13 – 15.30.

Sted: møterommet på hhv. rådhuset og på forvaltningsknutepunktet Nes.

De som møtte var

Ove Horpestad. Jordbrukssjef v Vega kommune

Margrethe Wika. Miljøvernsjef v Vega kommune

Rita Johansen. Daglig leder i Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv

Hilde Wika. Reisleivssjef v Vega kommune

Jannike Wika. Verneområdeforvalter. Sekretær for Administrativt kontaktutvalg for Vega

verneområdestyre

- Orientering om tiltak i verneområdene 2018. Verneområdeforvalter gjennomgikk tiltakene som ble gjennomført i 2018.

Tiltak	Navn	Budsjett 2018	NYTT BUDSETT 2018
1	Beiting i Hysvær/Søla landskapsvernområde	130 000	68 187
2	Beiting i Kjellerhaugvatnet	50 000	28175
3	Beiting i Holandsosen	30 000	20 475
4	Slått i Lånan	40 000	65 087
5	Slått i Skjærvær	40 000	40 000
6	Slått i Flovær	18 000	20 533
7	Slått i Muddvær	20 000	28158
8	Hogst av lauvkratt	15 000	0
9	Hogst av lauvkratt	50 000	76035
10	Hogst av sitkagran av skogbrukselever	30 500	37362
11	Vedlikehold av kai i Flovær	9 500	9 500
12	Hogst av sitkagran i Kjellerhaugvatnet nord	70 000	70 000
13	Sitkagranplukking og klipping	10 000	1 000
14	Marin forsøpling og informasjon	15 000	15000
15	Marin forsøpling	25 000	25 000
16	Bekjempelse av predator (mink)	23 000	23000
17	Uttak av predator (kråke)	25 000	27712
18	Fjerne spredte furuplanter	5 000	5000
19	Informasjon og anonsering (vedlikehold av informasjonspunkt på Eidem)	8 000	0
20	Informasjon og anonsering (annonser, brosjyrer o.l)	20 000	20000
21	Vedlikehold og utbedring av gjerde	50 000	91827
22	Vedlikehold av gjerde i Skjærvær	5 000	5000
23	Jordforbedringstiltak	7 500	4187
24	Temadag	20 000	27262
25	Uforutsette utgifter	17 000	15000
26	Registreringskasser	0	0
27	Informasjonstiltak filmutstyr til Vega verdensarvsenter	0	10 000
	Sum	733 500	733 500

2. Bestillingsdialog 2019.

Tiltak	Navn	Budsjett 2019
1	Beiting i Hysvær/Søla landskapsvernområde jfr ny skjøtselsplan.	110 000
2	Beiting i Kjellerhaugvatnet	35 000
3	Beiting i Holandsosen	35 000
4	Slått i Lånan	50 000
5	Slått i Skjærvær	25 000
6	Slått i Flovær	20 000
7	Slått i Muddvær	25 000
8	Hogst av lauvkratt i Holandsosen naturreservat Del 1, jfr ny skjøtselplan for Holandsosen naturr	200 000
9	Rydding etter hogst i kjellerhaugvatnet naturreservat	80 000
10	Hogst av sitkagran av skogbrukselever	40 000
11	Oppsetting av sauskjul i Holandsosen naturreservat	30 000
12	Hogst av laukratt i Søla, jfr skjøtselplan for Søla.	30 000
13	Sitkagranplukking og klipping i Holandsosen, Kjellerhaugvatnet og Hysvær	15 000
14	Sitkagranklipping i Eidemslienen	15 000
15	Marin forsøpling og informasjon	25 000
16	Utbedring av jordkjeller i Søla	10 000
17	Utbedring av flytebrygge i Søla	40 000
16	Bekjempelse av predator (mink)	23 000
17	Uttak av predator (kråke)	25 000
20	Informasjon og anonseringstiltak	35 000
21	Vedlikehold og utbedring av beitegjerde gjerde i Holandsosen og Kjellerhaugvatnet	40 000
22	Vedlikehold av gjerde i Skjærvær	5 000
25	Uforutsette utgifter	17 000
	Sum	930 000

3. Hogst av sitkagran i Vega kommune – status.

Sitkagranskogen på Kjellerhaugen saget ned og det meste av tømmeret er kjørt ned til parkeringen ved hovedveien. Båten som skal hente tømmeret antas å komme til Gardsøya i februar 2019. Totalt tømmer som skal fraktes fra Vega i første omgang er ca 4000 kubikk (tømmer fra Vega kommune og kjellerhaugen).

4. Besøksstrategiarbeidet i Vega kommune og i verneområdene på Vega.

Verneområdeforvalter orienterte om status:

Vega verneområdestyre - Årsmelding 2019

	Aktivitet/ Milepæler	Tidsplan	Ansvarlig	Gjennomfører
✘	Vedta prosjektplan	November 2017	Styret	Forvalter og Vega verneområdestyret
✘	Gjennomføre brukerundersøkelse	01.01.2018 - 01.09.2018	Forvalter	Forvalter/SNO/tjenestekjøp
✘	Kartlegging av reiselivet og reiselivsaktiviteter i området	01.01.2018 - 01.09.2018	Forvalter	Samarbeid med kommunene
✘	Sammenstilling av eksisterende kunnskap sårbare områder og arter mm.	01.01.2018 - 01.01.2019	Forvalter	Samarbeid med ulike faginstanser.
	Innhenting av ny kunnskap mtp manglende kunnskap	1.4.2019 – 1.9.2019	Forvalter	Tjenestekjøp
	Utarbeiding av besøksstrategi	01.04.2019 – 01.11.2019	Forvalter	Forvalter og verneområdestyret
	Vedtak og godkjenning av besøksstrategi med tiltaksplan	01.12.2019	Styret og Miljødir.	Forvalter og styret
	Prosjekttere og gjennomføre tiltak	01.12.2019	Forvalter	Forvalter og styret

Det jobbes pr i dag med kunnskapsinnhenting for å klargjøre NINAs vinterkartlegging av sjøfugl i verdensarvområdet i februar/mars. Samt møter med innspill fra grunneiere og interessenter fra hvert verneområde i Vega.

5. Minkstatistikk. Margrethe Wika orienterte om at det i 2018 ble felt 47 mink.
6. Temadag 2019. «Landskap i endring» v/Oskar Puschmann i uke 25 (onsdag 19.juni?)
7. Rådgivende utvalg for Vega verneområdestyre. Verneområdeforvalter orienterte om møtet og om innspill
8. Eventuelt
 - a. Budsjettinnspill for verdensarvsatsningen gjennom økt bevilgning fra landbrukets utviklingsfond (LUF). v/daglig leder Rita Johansen som tar med innspillene videre til landbruksavdelingen hos Fylkesmannen i nordland.
 - b. Søknad om tiltak mot marin forsøpling med søknadsfrist 31.januar. Samarbeidsprosjekt mellom Vega verdensarvsenter, Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv, Vega verneområdestyre og, SNO lokal, Vega skole og andre lokale aktører. Søknaden bygger på erfaringene fra samme prosjekt i Leka/Trollfjell Geopark. <https://soknadsenter.miljodirektoratet.no/Soknader/Info.aspx?id=33&Menyvalg=SOKNADSENTER>
 - c. Oterressurs. Vega verneområdestyre og Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv vil i kommende sesong bruke ressurser på å felle riktig oter dersom ærfugl blir drept i dunær. Det må lages en strategi for dette arbeidet så snart som mulig.
 - d. Grune Woche 23. – 24.januar Berlin. Verneområdeforvalter og landbrukssjef i Vega kommune er invitert til å delta på møter under regiondager i Berlin. Tema for møtene er **Næringsutvikling av lokalmat og grønt reiseliv i tilknytning til nasjonalparker, utvalgte kulturlandskap og verneområder.**
 - e. Orientering fra Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv v/daglig leder Rita Johansen

f. Orientering om Plan for fysisk aktivitet og naturopplevelser v/miljøvernsjef Margrethe Wika

Referat fra Administrativt kontaktutvalg 28.oktober

Sted: Vega verdensarvsenter

Tid: 09 - 13

Tilstede: Margrethe Wika, Miljøvernsjef i Vega kommune

Ove Horpestad, Jordbrukssjef i Vega kommune

Rita Johansen, verdensarvkoordinator

Hilde Wika, Reiselivssjef i Vega kommune (egget møte med henne 1.november)

Jannike Wika, verneområdeforvalter

Saker:

1. Tiltak i verneområdene 2019

- gjennomgang med innspill og kommentarer av årets tiltak i verneområdene.
- starte prosess med ny hogst av sitkagran på østsiden av Kjellerhaugvatnet naturreservat?

2. Gjennomgang av innholdet i besøksstrategien for verneområdene samt status i saken

- Verneområdeforvalter har møte med miljødirektoratet (verneseksjon, verdensarvseksjon og jurist) 30.oktober for å få innspill og kommentarer etter faglig gjennomgang av besøksstrategien.
- Kommer på høring i løpet av desember 2019.

3. Besøksforvaltning i Vega kommune. Hilde orienterer om status

- Status er at det pågår kunnskapsinnhenting ved at grunneiere og andre interessenter får mulighet til å komme med innspill.
- Hvordan kople Vega kommune besøksforvaltningsplan med kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv (høringsutkast).
- Verneområdeforvalter deltar på møte i Active Vega fredag 15.november. Tema: anbefaler fartsreduksjon i sårbare områder (jfr. sårbarhetskart).

4. Internasjonal konferanse om sjøfugl på Vega ifm. Bodø som europeisk kulturhovedstad i 2024

- Rita Johansen informerer om en stor sjøfuglsamling på Vega i 2024
- Kan vi ha en mini sjøfuglkonferanse på Vega allerede i 2020?

5. Grågåås på Vega

- Ove informerer om at det er for mye grågåås og det er for lite jakt på grågåås på Vega.
- Nå er tanken å sette inn tiltak for å få ned bestanden samt utnyttelse av ressursen.
- Det er ønskelig å jakte på grågåås allerede i mars (tidligjakt). Jakten gjennomføres av lønna jegere som i tillegg kan få gåsa (kan dette finansieres gjennom LUF midler?) Deretter skal kjøttet nyttes som lokal matressurs.
- Arne Farup (Fylkesmannen i Nordland, landbruksavdeling) sjekker hvordan man kan få lisensjakt til en slik tidligjakt.
- Dersom tidligjakt ikke lar seg gjøre må samme tiltaket settes inn til høsten.

6. To høringer fra Vega kommune. Margrethe orienterer:

Vega verneområdestyre - Årsmelding 2019

Kystplan Helgeland. Forslag til utredningsprogram (arbeidsbeskrivelse) til tilleggsutredning til KPH for Vega kommune.

- Høringsfrist: 15.november 2019.

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

- Eventuelt innspill til friluftslivsdelen om besøksforvaltning.

- Høringsfrist: 28.november 2019.

7. Temadag 2020?

Forslag:

- Fugl

- Kulturlandskap med O. Puchmann og/eller besøk fra Nordisk kulturlandskapsforbund.

8 Eventuelt

- Skilting til hoved innfallsportene til verneområdene. Status skiltplan Vega kommune?

- Riksantikvaren arrangerer internasjonal workshop på Vega uke 14 2020, med tema klima og verdensarv. For eksempel lurer vi på hvorfor det er så tørt i lange perioder?